

PUČIAMIEJI INSTRUMENTAI

I SKYRIUS MUZIKAVIMAS

1. Muzikavimas fleitos, klarneto, saksofono, trimito, eufonijos, tūbos (mediniais ir variniais) muzikos instrumentais (toliau – Dalykas) – pagrindinis privalomo branduolio dalykas Mokyklos įgyvendinamoje pradinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoje.

2. Mokinys, studamas į mokyklą, pasirenką instrumentą iš mokyklos siūlomų variantų.

3. Dalyko programos paskirtis – suteikti mokiniui pradines muzikos žinias, muzikavimo gebėjimus ir įgūdžius, bendrųjų ir dalykinių muzikinių kompetencijų.

4. Dalyko tikslas – ugdyti dvasines, kūrybines ir fizines mokinių išgales, padėti įgyti bendrąją meninę kompetenciją, reikalingą savarankiškai ir aktyviai dalyvauti meninėje kūryboje ir šiuolaikiniame kultūriniame gyvenime.

5. Dalyko uždaviniai:

5.1. atskleisti muzikinius gebėjimus, puoselėjant prigimtinių vaiko muzikalumą;

5.2. formuoti taisyklingo instrumento valdymo ir laikysenos įgūdžius;

5.3. pažinti muzikinės kalbos priemones;

5.4. pažinti įvairių stilių, epochų, žanrų, kultūrinį kūrinių repertuarą;

5.5. ugdyti emocinį jautrumą ir empatiškumą, bendradarbiavimo, savitvardos, mokėjimo mokytis gebėjimus, patriotiškumą ir pilietiškumą ir aktyvų dalyvavimą muzikinėje veikloje.

6. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – muzikos atlikimo įgūdžių įvaldymas.	
Nuostata – įgyti pradinius muzikavimo įgūdžius.	
Esminis gebėjimas – perskaityti ir teisingai atlikti muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Pažinti muzikinį raštą ir galėti jį perskaityti, naudojant muzikos instrumentą arba dainuojant.	1.1.1. Pažinti natas, žinoti jų pavadinimus; 1.1.2. žinoti garsų ar pauzių trukmę; 1.1.3. žinoti pagrindinius dinamikos ženklus.
1.2. Taisyklingai sėdint / stovint, išgauti kokybišką garsą.	1.2.1. Žinoti taisyklingos sėdėsenos / laikysenos reikalavimus; 1.2.2. nusakyti ir pademonstruoti taisyklingo garso išgavimo principus ar kvėpavimo elementus, pirštuotę; 1.2.3. įvardinti muzikos instrumento priežiūros reikalavimus.
1. Veiklos sritis - muzikos kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti muzikinį tekstą.	
Esminis gebėjimas – muzikinės veiklos metu taikyti išraiškos priemones muzikos kūrinio atskleidimui.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti skirtingo charakterio nesudėtingos faktūros kūrinius, perteikiant jų emocijas, charakterį, nuotaiką.	2.1.1. Paašškinti kūrinio struktūrinius elementus (motyvas, frazė, sakiny), formą ir naudojamus interpretacijos ženklus.

2.2. Atliekant kūrinį laikytis tempo, dinamikos, artikuliacijos nuorodų.	2.2.1. Įvardyti kūrinį panaudotus tempo, dinamikos, artikuliacijos ženklus; 2.2.2. paaiškinti kūrinį esančių išraiškos priemonių atlikimo ypatumus.
3. Veiklos sritis - muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūrinuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose.	3.1.1. Atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte; 3.1.2. mokytis sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje; 3.1.3. mokytis susikaupti, nesijaudinti pamokoje ir pasirodymo metu.
3.2. Taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. Įvardyti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus; 3.2.2. sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų grojimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).

7. Turinio apimtys:

7.1. 1 klasė:

7.1.1. grojimo muzikos instrumentu įgūdžių įvaldymas;

7.1.2. įsisavina grojimo instrumentu pradinius įgūdžius (garso išgavimas, jo formavimas ir valdymas, kvėpavimo lavinimas). Pagrindinių grojimo štrichų (legato, non legato, staccato) įvaldymas, muzikinės klausos, atminties, ritmo pojūčio, muzikinio raštingumo lavinimas.

7.1.3. Kūrinių skaičius per metus: 4 – 6 etiudai, 4 – 6 pjesės.

7.1.4. Parenkant repertuarą atsižvelgiama, kad mokymas atitiktų mokinių patirtį, gebėjimus, polinkius, mokymosi stilių, pasirengimą mokytis, turimus išteklius ir priemones.

7.1.5. Muzikos kūrinių interpretavimas:

7.1.5.1. pirmoje klasėje svarbiausia sužadinti vaiko vaizduotę. Siekiama, kad mokinys, atlikdamas nesudėtingą kūrinį, stengtųsi atskleisti jo nuotaiką. Būtina skatinti vaiko kūrybinį potencialą, leisti jam kurti savo daineles, eksperimentuoti, improvizuoti, žaisti.

7.1.5.2. supažindinama su pagrindinėmis dinamikos, tempo sąvokomis, mokomasi žaisti skirtingos dinamikos garsais, atlikti kūrinius skirtinguose tempuose.

7.1.6. Muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

7.1.7. Pageidautina, kad mokiniai jau pirmoje klasėje įgytų sceninės patirties. Pagal mokinio galimybes, gali skambinti solo arba ansamblyje su mokytoju.

7.1.8. I mokslo metų pusmetį dalyko atsiskaitymo nėra.

7.1.9. II pusmečio akademiniam koncerte mokinys turi atlikti 2 skirtingos charakterio, pageidautina, skirtingų garso išgavimo būdų reikalaujančius kūrinius. Jeigu mokinio galimybės leidžia, sudaromos sąlygos dalyvauti I pusmečio Adventiniame koncerte tėveliams, įvairiuose kituose viešuose renginiuose.

7.2. 2 klasė:

7.2.1. Grojimo muzikos instrumentu įgūdžių įvaldymas – tobulinami pirmaisiais metais formuoti atlikimo technikos įgūdžiai, toliau lavina pagrindinius grojimo štrichus (legato, non legato, staccato), taisyklingą kvėpavimą. Technikos lavinimui grojami pratimai, trumpi etiudai. Tobulinami skaitymo iš lapo įgūdžiai – siekiama, kad mokinys gerai pažintų natas, pauzes, ritmines vertes, pastebėtų ir atliktų dinamines nuorodas.

7.2.2. Muzikos kūrinių interpretavimas – iš viso 2 klasėje mokiniai išmoka groti 4 skirtingo charakterio kūrinius mintinai, 2 – 4 etiudus arba techniką lavinančius pratimus, diezines ir bemolines mažorines ir minorines gamas su 1 ženklu.

7.2.3. Antroje klasėje pagrindinis dėmesys skiriamas muzikos kūrinio formos supratimui. Kartu su mokiniais analizuojame atliekamo kūrinio formą ir jos elementus (sakinį, motyvą, frazę).

7.2.4. Toliau dėmesys skiriamas gražaus, tolygaus garso išgavimui, taisyklingam kvėpavimui. Nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano atlikimui.

7.2.5. Muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – mokytojas skatina mokinių saviraišką, atranda galimybių jiems įgyti sceninės patirties. Visi mokiniai dalyvauja Adventiniame koncerte tėveliams I pusmetį, akademiniam koncerte II pusmetį.

7.3. 3 klasė:

7.3.1. Grojimo muzikos instrumentu įgūdžių įvaldymas – toliau tobulinami grojimo instrumentu technikos įgūdžiai. Mokymosi procese įtraukiami trumpi etiudai arba techniškai sudėtingų muzikinių elementų atlikimo būdai, siekiama bendradarbiavimo ir diskusijų su moksleiviu, technikos bei muzikos perteikimo temomis. Tobulinami taisyklingos laikysenos, kvėpavimo įgūdžiai. Mokiniai mokomi pastebėti ne tik natas, bet ir kūrinio autorių, pavadinimą, tempo ir dinamikos nuorodas, metrą.

7.3.2. Mokytojas mokymo metodus ir mokymosi veiklas parenka ir organizuoja taip, kad mokymas atitiktų mokinių patirtį, gebėjimus, polinkius, mokymosi stilių, pasirengimą mokytis, turimus išteklius ir priemones.

7.3.3. Muzikos kūrinių interpretavimas – 3 klasėje mokiniai išmoka groti 4 skirtingo charakterio kūrinius mintinai, 2 – 4 etiudus arba techniką lavinančius pratimus, diezines ir bemolines mažorines ir minorines gamas su 2 ženklais.

7.3.4. Trečioje klasėje pagrindinis dėmesys skiriamas muzikos kūrinio formos supratimui. Kartu su mokiniais analizuojame atliekamo kūrinio formą, mažuosius formos elementus (sakinį, motyvą, frazę). Mokiniai mokosi atlikti kūrinius pagal nurodytą dinaminį planą arba pats jį pasiūlyti. Atkreipiamas dėmesys į dinamikos, tempo ir formos elementų ryšius.

7.3.5. Muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – visi mokiniai dalyvauja Adventiniame koncerte tėveliams I pusmetį ir žinių patikroje II pusmetį. Sudaromos sąlygos mokiniams dalyvauti įvairiuose viešuose mokyklos renginiuose. Mokiniai mokosi įveikti scenos baimę tam skirtų pratimų pagalba, atrasti savo nusiramino būdų.

7.3.6. Aptariami mokinių pasirodymai renginių metu, kalbama apie mokinių savijautą, nuotaikas, pasiektą rezultatą.

8. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis, apibendrinamasis, kriterinis (10 balų) vertinimo metodai.

II SKYRIUS ANSAMBLIS

9. Ansamblio dalyko (toliau – Ansamblis) paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti ansamblinio muzikavimo patirtį.

10. Ansamblio tikslas – puoselėti individualumą ir prigimtines galias, instrumentinio ansamblinio muzikavimo žinias ir įgūdžius, reikalingus atskleisti kūrybiškumui ir artištiskumui.

11. Ansamblio uždaviniai:

11.1. pažinti ansamblių kūrinių repertuarą, ugdyti ansamblinio muzikavimo įgūdžius;

11.2. ugdyti mokinių artistiškumą, kaupti sceninę kultūros patirtį;

11.3. skatinti mokinius kūrybiškai pritaikyti muzikavimo pamokose įgytas žinias ir gebėjimus;

11.4. sudaryti galimybes mokinių iniciatyvai ir aktyvumui pasirenkant ansamblio sudėtį ir repertuarą.

12. Ansamblių sudaro trys veiklos sritys:

12.1. ansamblio pojūčio ugdymas;

12.2. kūrinių interpretavimas ansamblyje;

12.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

13. Ansambliai gali būti tradicinės sudėties (sudaryti iš tos pačios rūšies instrumentų) arba netradicinės (sudaryti iš skirtingų rūšių instrumentų):

13.1. tradiciniai ansambliai;

13.2. kameriniai ansambliai (fortepijonas ir kiti styginiai arba pučiamieji instrumentai (smuikas, trimitas ir kt.) (2, 3, 4, 6 mokiniai);

13.3. pučiamųjų instrumentų ansambliai.

14. Ansamblio mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – ansambliško ugdymas.	
Nuostata – įgyti muzikavimo ansamblyje patirtį.	
Esminis gebėjimas – sukurti bendrą meninį rezultatą ansamblyje kartu su kitais atlikėjais.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti muzikos kūrinio nuotaiką.	1.1.1. Apibūdinti kūrinio charakterį, dinamiką.
1.2. Stilingai atlikti muzikos kūrinį.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus.
1.3. Derinti savo veiksmus su kitų ansamblio dalyvių veiksmis.	1.3.1. Apibūdinti ir aptarti savo ir kitų atlikėjų interpretaciją.
2. Veiklos sritis – kūrinių ansamblinis interpretavimas.	
Nuostata – tobulinti muzikinio bendradarbiavimo gebėjimą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti savo partiją ansamblyje.	2.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 2.1.2. paaiškinti atlikimo štrichus.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.
2.3. Klausyti ir kontroliuoti savo bei kitų atlikimą.	2.3.1. Girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ar instrumentus.
3. Atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje.	
Esminis gebėjimas – atlikti parengtą ansamblio programą koncerte.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Scenoje atlikti ansamblio koncertinę programą.	3.1.1. Tinkamai elgtis scenoje; 3.1.2. kokybiškai atlikti savo partiją.
3.2. Dalyvauti muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Gebėti pristatyti ansamblio koncertinę veiklą.

15. Turinio apimtys (2-3 klasėse):

15.1. ansambliško ugdymas:

15.1.1. atliekant kūrinius pagrindinis dėmesys skiriamas teksto skaitymo iš lapo įgūdžiams, ritminės pulsacijos, intonavimo tikslumo lavinimui ir kūrinių interpretavimui ansamblyje;

15.1.2. per pamokas ugdomas poreikis savarankiškam individualiam darbui, repetavimui grupėje, komunikavimui ir bendradarbiavimui;

15.1.3. kūrinio ruošimo, mokymosi, gilinimosi į jį procese reikia atkreipti dėmesį į bendrą atlikimo vaizdą, kūrinio prasmės suvokimą.

15.2. Ansamblinių kūrinių atlikimas:

15.2.1. per mokslo metus mokinys išmoka 4-6 kūrinius. Ansamblio repertuarą sudaro originalūs ir aranžuoti, įvairių stilių ir žanrų kūriniai;

15.2.2. mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis, apibendrinamasis, kriterinis (10 balų) vertinimo metodai.

15.2.3. I ir II pusmečių atsiskaitymas – koncertas: atliekamas 1 kūrinys, geriausiai atspindintis mokinių pažangą.

15.2.4. ansamblyje grojantis atlikėjas turi mokėti ne tik savo partiją, bet ir girdėti partnerių partijas, partitūras.

15.2.5. Ansamblio klasėje gali būti taikomi įvairūs kūrinio ruošimo metodai, procesas gali vykti keliomis kryptimis ir etapais (tai priklauso nuo mokytojo). Svarbu, kad paruošti kūriniai būtų brandūs meniniu požiūriu.

15.3. Atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje:

15.3.1. susipažindinama su scenine atlikėjo kultūra, psichologiniu pasiruošimu sceniniam kūrinio atlikimui;

15.3.2. koncertai vyksta mokyklos renginiuose, festivaliuose, tradiciniuose Adventiniuose koncertuose tėveliams.

III SKYRIUS SOLFEDŽIO DALYKAS

16. Solfedžio dalykas (toliau – Solfedžio) – programos branduolio dalykas.

17. Solfedžio paskirtis – sudaryti palankias sąlygas sistemiskai plėtoti mokinio prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus, suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.

18. Solfedžio tikslas – prigimtinių bendrųjų muzikinių gebėjimų: ritmo, dermės, intonavimo pojūčio, klausos, muzikinės atminties lavinimas, pradinio muzikinio raštingumo ugdymas.

19. Solfedžio uždaviniai:

19.1. formuoti intonavimo įgūdžius;

19.2. lavinti metrinės pulsacijos bei ritmikos santykio pojūtį ir suvokimą;

19.3. išmokinti pagrindinius muzikinio rašto elementus ir gebėti juos pritaikyti užrašant iš klausos žinomą ar savo sukurtą muzikos melodiją;

19.4. žadinti domėjimąsi muzika bei kitomis kultūros formomis, ugdant mokinių muzikinį skonį, skatinant mąstymą ir emocijas.

20. Solfedžio mokymuisi skiriamos 2 akademinės valandos per savaitę;

21. Solfedžio mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – intonuoti atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro natūraliose dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Formuoti taisyklingą laikyseną, kvėpavimo ir garso tikslumo įgūdžius.	1.1.1. Taisyklingai kvėpuoti, tarti skiemenis, žinoti taisyklingos laikysenos reikalavimus; 1.1.2. suprasti „intonavimo“ bei „derėjimo“ terminus.
1.2. Tiksliai ir išraiškingai solfedžiuoti vienbalses melodijas.	1.2.1. Solfedžiuojant diriguoti arba pulsuoti; 1.2.2. išlaikyti pasirinktą tempą.
1.3. Dainuoti mažoro ir minoro dermės skirtingose tonacijose.	1.3.1. Apibūdinti mažoro ir minoro dermės, išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius; 1.3.2. gebėti sudaryti nuo garso arba tonacijoje T5 ir t5 apvertimus.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo, suprasti šio tikslumo svarbą muzikoje.	
Esminis gebėjimas – atpažinti bei atlikti įvairius ritminius darinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atpažinti garsų trukmes.	2.1.1. Žinoti natų ir pauzių trukmes; 2.1.2. vartoti „garsų trukmės“ ir „taktavimo“ sąvokas.
2.2. Perskaityti ir atlikti ritminius darinius.	2.2.1. Išlaikyti pasirinktą tempą.
2.3. Sukurti ir atlikti paprastus ar sudėtingesnius ritmo darinius.	2.3.1. Sukurti ir atlikti ritmo motyvus ir sakinius.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	

Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.1.1. Įvardyti muzikos teksto metrą, dermę; 3.1.2. naudojantis muzikiniais terminais ir sąvokomis apibūdinti klausomą kūrinį; 3.1.3. nustatyti ir įvardinti girdėto kūrinio žanrą, atlikėjus.
3.2. Klausia atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą vienbalsę melodiją ir ritmą.	3.2.1. Naudoti muzikos užrašymo ženklus ir galėti paaiškinti jų reikšmes; 3.2.2. skirti dermės laipsnius bei apibūdinti melodinę liniją ir ritminį piešinį.

22. Turinio apimtis: apimtis – 2 pusmečiai, 2 pamokos per savaitę:

1 klasė (pradinio ugdymo pirmieji metai)	
1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – intonuoti atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Formuoti taisyklingą laikyseną, kvėpavimo ir garso tikslumo įgūdžius.	1.1.1. Taisyklingai kvėpuoti, tarti skiemenis, žinoti taisyklingos laikysenos reikalavimus; 1.1.2. suprasti „intonavimo“ terminą.
1.2. Tiksliai ir išraiškingai solfedžiuoti vienbalses melodijas.	1.2.1. Lietuvių liaudies dainų, kompozitorių dainų dainavimas ir solfedžiavimas mažorinėje dermėje; 1.2.2. melodijų solfedžiavimas 2/4, 3/4 metruose.
1.3. Intonuoti gamas, pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, tonikos trigarsį.	1.3.1. Gamos C, G, F, D, a, tonikos trigarsiai; 1.3.2. išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, juos intonuoti. Smuiko ir boso raktai.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius paprastuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atpažinti ir atlikti natas, pauzes.	2.1.1. Žinoti ketvirtinės, aštuntinės, pusinės, pusinės su tašku natų, ketvirtinės, aštuntinės pauzių trukmes; 2.1.2. vartoti „garsų trukmės“, „taktavimo“ sąvokas.
2.2. Tiksliai atlikti ritminius darinius paprastuose metruose.	2.2.1. Žinoti dviejų, trijų ketvirtinių metrų ir jų dirigavimo schemas; 2.2.2. išlaikyti pasirinktą tempą; 2.2.3. atlikti ritmo ostinato melodijai.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomą muzikos tekstą.	3.1.1. Įvardinti muzikos teksto metrą, dermę; 3.1.2. vienbalsės melodijos (motyvo, frazės) užrašymas, ritminis diktantas; 3.1.3. naudoti muzikos užrašymo ženklus ir galėti paaiškinti jų reikšmes.
3.2. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.2.1. Naudojantis muzikiniais terminais apibūdinti klausomą kūrinį.

2 klasė (pradinio ugdymo antrieji metai)	
1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – siekti tikslumo intonuojant atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro dermėse.	
Gebėjimas	Žinios ir supratimas
1.1. Intonuoti gamas, intervalus mažoro ir minoro dermėse ir nuo garso.	1.1.1. Gamos: mažorinės – C, G, F, D, B, minorinės – a, e, d, dur-natūrali, moll-natūrali, harmoninė, melodinė; 1.1.2. suprasti „intonavimo“ bei „derėjimo“ terminus; 1.1.3. intervalai: sekunda (d, m), tercija (d, m) dermėje ir nuo garso.
1.2. Tiksliai ir išraiškingai solfedžuoti vienbalsės melodijas.	1.2.1. Lietuvių liaudies dainų, kompozitorių dainų dainavimas, solfedžiavimas, diriguojant arba pulsuojant; 1.2.2. melodijų solfedžiavimas 2/4, 3/4, 4/4 metruose. Prieštaktis, užtaktis.
1.3. Intonuoti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, tonikos trigarsį.	1.3.1. Išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, juos intonuoti; 1.3.2. tonikos trigarsis (dur, moll) melodiškai.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atpažinti ir atlikti natas, pauzes.	2.1.1. Žinoti ketvirtinės, aštuntinės, pusinės, pusinės su tašku, sveikosios natų, ketvirtinės, aštuntinės, pusinės, sveikosios pauzių trukmes.
2.2. Tiksliai atlikti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	2.2.1. Žinoti dviejų, trijų, keturių ketvirtinių metrų ir jų dirigavimo schemas; 2.2.2. atpažinti ir atlikti ritmines grupes: ketvirtinė su tašku ir aštuntinė, keturios šešioliktinės natos; 2.2.3. analizuoti melodijos ritmą ir jį atlikti; 2.2.4. atlikti ritmo ostinato melodijai.
2.3. Sukurti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	2.3.1. Gebėti sukurti ir užrašyti ritminius darinius, naudojant žinomus muzikinius ženklus; 2.3.2. gebėti sukurti melodijai ritminį pritarimą.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomą muzikos tekstą.	3.1.1. Skirti dermės laipsnius ir apibūdinti melodinę liniją; 3.1.2. vienbalsės melodijos užrašymas, ritminis diktantas; 3.1.3. naudoti muzikos užrašymo ženklus ir gebėti paaiškinti jų reikšmes.
3.2. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.2.1. Naudojantis muzikiniaisiais terminais apibūdinti klausomą kūrinį; 3.2.2. nustatyti ir įvardyti girdėto kūrinio žanrą ir atlikėjus.
3 klasė (pradinio ugdymo tretieji metai)	
1. Veiklos sritis – intonavimas.	
Nuostata – siekti tikslumo intonuojant muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro dermėse.	

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Intonuoti gamas, intervalus mažoro ir minoro dermėse ir nuo garso.	1.1.1. Gamos: mažorinės – C, G, F, D, B, A, Es, minorinės – a, e, d, h, g, dur-natūrali, moll-natūrali, harmoninė, melodinė; 1.1.2. intervalai: sekunda (d, m), tercija (d, m), kvarta (gr), seksta (d, m), grynoji oktava ir prima.
1.2. Intonuoti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, tonikos trigarsį ir jo apvertimus: sekstakordą, kvartsekstakordą.	1.2.1. Išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius, juos intonuoti. Nepastoviųjų laipsnių sprendimai; 1.2.2. tonikos trigarsis ir jo apvertimai (dur, moll).
1.3. Tiksliai ir išraiškingai solfedžiuoti vienbalses melodijas.	1.3.1. Solfedžiuojant diriguoti arba pulsuoti; 1.3.2. išlaikyti pasirinktą tempą; 1.3.3. natas skaityti smuiko (a-f2) ir boso raktuose.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo, suprasti šio tikslumo svarbą muzikoje.	
Esminis gebėjimas – atpažinti ir atlikti ritminius derinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Tiksliai atlikti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	2.1.1. Žinoti dviejų, trijų, keturių ketvirtinių, keturių aštuontinių metrus ir jų dirigavimo schemas; 2.1.2. atpažinti ir atlikti ritmines grupes: aštuntinė ir dvi šešioliktinės, dvi šešioliktinės ir aštuntinė; 2.1.3. aštuntinės prieštaktis. Liga; 2.1.4. atlikti ritminius kanonus.
2.2. Sukurti ritminius darinius paprastuose ir sudėtinuose metruose.	2.2.1. Gebėti sukurti ir užrašyti ritminius darinius, naudojant žinomus muzikinius ženklus; 2.2.2. gebėti sukurti melodijai ritminį pritarimą.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.1.1. Naudojantis muzikiniais terminais apibūdinti klausomą kūrinį; 3.1.2. nustatyti ir įvardinti girdėto kūrinio žanrą ir atlikėjus.
3.2. Klausia atpažinti ir užrašyti klausomą muzikos tekstą.	3.2.1. Skirti dermės laipsnius ir apibūdinti melodinę liniją; 3.2.2. ritminiai ir melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai paprastuose metruose; 3.2.3. naudoti muzikos užrašymo ženklus ir galėti paaiškinti jų reikšmes.

23. Solfedžio turinio apimtis:

23.1. intonavimas ir solfedžiavimas:

23.1.1. vienbalsių melodijų, liaudies ir autorinių dainų dainavimas;

23.1.2. dermės laipsnių intonavimas, mažorinių ir minorinių gamų dainavimas iki 3 ženklų;

23.1.3. natų skaitymas smuiko (a-f2) ir boso raktuose;

23.1.4. harmoniniai ir melodiniai intervalai dermėje nuo 1 iki 8 gr.;

23.1.5. T kvintakordo ir jo apvertimų sudarymas ir dainavimas dermėje.

23.2. Ritmavimas:

23.2.1. natos ir pauzės (perskaito ir atlieka);

23.2.2. paprastieji metrai, ritmo ostinato melodijai, prieštaktis ir užtaktis, ritminis kanonas, naudojama kūno ir instrumentinė perkusija.

23.3. Muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas:

23.3.1. elementarūs ritminiai ar melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai paprastuose metruose, tonacijose iki 3 ženklų;

23.3.2. nesudėtingų melodinių ir ritminių frazių kūrimas ir užrašymas, panaudojant įprastus būdus bei informacines kompiuterines technologijas.

IV SKYRIUS PASIRENKAMAS INSTRUMENTAS (FORTEPIJONAS)

24. Muzikavimas antruoju instrumentu (fortepijonu) (toliau – II instrumentas) – pasirenkamasis dalykas Mokyklos įgyvendinamoje pradinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programoje. Mokinys nuo antrųjų mokymosi metų pasirenka instrumentą iš mokyklos siūlomų variantų.

25. II instrumento paskirtis – sudaryti palankias sąlygas mokinio muzikinei saviraiškai, jo kūrybiškumui atsiskleisti, ugdyti muzikinius gebėjimus.

26. II instrumento tikslas – padėti mokiniui įgyti taisyklingus grojimo pasirinktu instrumentu (fortepijonu) įgūdžius, ugdytis atlikėjo meistriškumo gebėjimus, kūrybinį mąstymą, puoselėti estetinę nuovoką ir emocinį jautrumą.

27. II instrumento uždaviniai. Siekiama, kad mokiniai:

27.1. pažintų instrumento sandarą, lavintųsi grojimo technikos įgūdžius;

27.2. mokytųsi išpildyti muzikos kalbos priemones;

27.3. ugdytųsi muzikinę vaizduotę, mokytųsi suvokti ir perteikti atliekamos muzikos emocijas;

27.4. sistemingai atliktų saviruošos užduotis;

27.5. dalyvautų koncertinėje veikloje.

28. II instrumento dalyką sudaro trys veiklos sritys:

28.1. grojimo II instrumentu technikos įgūdžių įvaldymas;

28.2. muzikos kūrinių interpretavimas;

28.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

29. II instrumento dalyko organizavimas:

29.1. II instrumento mokoma nuo antrųjų pradinio muzikinio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programos mokymo metų;

29.2. pamokos yra individualios, skiriama 0,5 akademinės valandos per savaitę pirmaisiais mokymosi metais, 1 akademinę valandą per savaitę 2-3 mokymosi metais;

30. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – grojimo antruoju muzikos instrumentu technikos įgūdžių įvaldymas.	
Nuostata – įgyti muzikavimo antruoju instrumentu patirties.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinių antruoju instrumentu.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įgyti pradinį grojimo antruoju muzikos instrumentu įgūdžius.	1.1.1. Nusakyti kūrinių metra, tempą; 1.1.2. pažinti atlikimo štrichus; 1.1.3. suvokti kūrinių tematiką.
1.2. Perteikti kūrinių nuotaiką.	1.2.1. apibūdinti kūrinių tematiką, emocinę būseną.
2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – siekti pajauti kūrinių keliamas menines emocijas.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti nesudėtingos faktūros muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.	2.1.1. apibūdinti kūrinio stilių, tematiką, turinį.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. įvardyti kūrinyje panaudotus tempo, dinamikos, artikuliacijos ženklus; 2.2.2. apibūdinti ir aptarti savo atliekamo kūrinio interpretaciją.
3. Veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūrinuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose.	3.1.1. atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte; 3.1.2. mokytis sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje.
3.2. Taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. įvardinti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus; 3.2.2. sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų grojimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).
3.3. Pritaikyti grojimo antruoju instrumentu įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda grojimas antruoju instrumentu.

31. Turinio apimtys:

31.1. grojimo technikos įgūdžių įvaldymas:

31.1.1. 2 klasė (programos pirmieji metai):

31.1.1.1. formuojami taisyklingos laikysenos įgūdžiai, mokomasi atsipalaidavimo pratimų, lavinama kūno koordinacija, įsisavinamos rankų pozicijos. Mokomasi taikyti tinkamą aplikatūrą;

31.1.1.2. mokomasi orientuotis kūrinio tekste, lavinami natų skaitymo iš lapo įgūdžiai: melodijos ne tik pagrojamos, bet ir solfedžiuojamos, ritmas paplojamas. Išsiaiškinami dinamikos, tempo ženklai, jų atlikimo ypatumai;

31.1.1.3. per mokslo metus išmokstama: 6-10 nedidelės apimties ir skirtingų charakterių pjesių, antrame pusmetyje supažindinama su gamų (pvz. C, G), arpedžio, akordų sandara. Atsižvelgiant į individualius mokinio gebėjimus, grojami ansambliai su mokytoju arba kitu mokiniu;

31.1.1.4. mokinių mokymosi pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis, apibendrinamasis, kriterinis (10 balų) vertinimo metodai.

31.1.2. 3-4 klasės (programos antrieji – tretieji metai):

31.1.2.1. mokomasi naudoti skirtingus garso išgavimo būdus, pritaikyti legato, staccato. non legato štrichus. Siekiama kokybiško, natūralaus instrumento garso. Tobulinama taisyklinga kūno laikysena;

31.1.2.2. tobulinami skaitymo iš lapo įgūdžiai – siekiama, kad mokinys pažintų natas, pauzes, ritmines vertes, pastebėtų ir atliktų dinamines nuorodas. Lavinama pirštų technika: grojamos gamos, etiudai, greitesnio tempo pjesės.;

31.1.2.3. stiprinami tinkamos aplikatūros naudojimo įgūdžiai;

31.1.2.4. grojamos skirtingų tempų, charakterių pjesės ir etiudai.

31.1.2.5. Per mokslo metus išmokstama 6-9 kūriniai. Stambios formos, polifonijos kūriniai, etiudai, gamos yra skiriamos, atsižvelgiant į mokinio sugebėjimus ir poreikį;

31.1.2.6. mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis, apibendrinamasis, kriterinis (10 balų) vertinimo metodai.

31.2. Muzikos kūrinių interpretavimas:

31.2.1. 2 klasė (programos pirmieji metai):

31.2.1.1. siekiama sužadinti vaiko vaizduotę, kad atlikdamas nesudėtingą kūrinį, stengtųsi atskleisti jo nuotaiką;

31.2.1.2. nagrinėjamas kūrinių dinaminis planas, mokiniai mokosi grodami jį įgyvendinti;

31.2.1.3. grojami ansambliniai kūriniai su mokytoju. Grojant duete, mokosi klausytis kitos partijos, reaguoti į nuotaiką, garso tembrą bei dinamiką.

31.2.2. 3-4 klasės (programos antrieji – tretieji metai):

31.2.2.1. kūrinių charakteriui atskleisti naudojama platesnė garso išgavimo būdų paletė, kreipiamas dėmesys į frazavimą, melodijos vedimo liniją;

31.2.2.2. supažindinama su trijų dalių kūrinio forma, lavinimo grojimo ansamblyje įgūdžiai grojant su mokytoju ar kitu mokiniu.

31.3. Atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje:

31.3.1. 2 klasė (programos pirmieji metai):

31.3.1.1. visi mokiniai dalyvauja I pusmečio Adventiniame koncerte tėveliams;

31.3.1.2. II pusmečio akademiniame koncerte mokinsys atlieka du, skirtingos nuotaikos, kūrinius;

31.3.1.3. sudaromos sąlygos mokiniams dalyvauti įvairiuose viešuose mokyklos renginiuose.

31.3.2. 3-4 klasės (programos antrieji – tretieji metai):

31.3.2.1. psichologinis ruošimasis koncertinei veiklai viešojoje erdvėje, sceninės kultūros mokymasis, dėmesys aprangai, laikysenai ir elgsenai scenoje;

31.3.2.2. visi mokiniai dalyvauja Adventiniame koncerte tėveliams I pusmetį, akademiniame koncerte II pusmetį (atlieka du kūrinius);

31.3.2.3. sudaromos sąlygos mokiniams dalyvauti įvairiuose viešuose mokyklos renginiuose.

V SKYRIUS

PUČIAMŪJŲ MUZIKOS INSTRUMENTŲ ORKESTRAS

32. Pučiamųjų muzikos instrumentų orkestro dalyko (toliau – Orkestras) paskirtis – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus, užtikrinti visapusišką muzikinį ugdymą, stiprinti pasitikėjimą savimi ir plėtoti socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos, kultūrinę, pilietinę, pažinimo kompetencijas, suteikti orkestrinio muzikavimo ir sceninės raiškos patirtį.

33. Orkestro tikslas – dalyvauti mokyklos, miesto, rajono apskrities koncertinėje veikloje bei respublikiniuose renginiuose.

34. Orkestro uždaviniai:

34.1. sudaryti galimybes instrumentinį muzikavimą pasirinkusiems moksleiviams lavinti orkestrinio muzikavimo gebėjimus;

34.2. lavinti muzikinę atmintį;

34.3. ugdyti ansambliškumą, artistiškumą, sceninę kultūrą;

34.4. skatinti kūrybiškai pritaikyti kitų dalykų pamokose įgytas žinias bei gebėjimus;

34.5. pažinti orkestrinių kūrinių repertuarą, ugdyti mokinių muzikinį skonį.

35. Veiklos sritys:

35.1. orkestrinio grojimo įgūdžių formavimas;

35.2. orkestrinių kūrinių interpretavimas;

35.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

36. Orkestro mokymosi trukmė – 1 metai.

37. Orkestro mokymas:

37.1. mokymasis prasideda 3 klasėje;

37.2. mokomasi grupėje.

38. Orkestro mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – orkestrinio grojimo įgūdžių formavimas.	
Nuostata – įgyti orkestrinio muzikavimo patirties.	
Esminis gebėjimas – atlikti lengvus pučiamųjų orkestro repertuaro kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas

1.1. Formuoti taisyklingą kvėpavimą ir tobulinti orkestrinio grojimo įgūdžius.	1.1.1. Pademonstruoti taisyklingo kvėpavimo ir garso formavimo ypatumus ir garso išgavimo būdus.
1.2. Grojant taisyklingai atlikti muzikos kalbos elementus.	1.2.1. Atpažinti ir nusakyti muzikos kalbos elementus ir išraiškos priemones.
2. Veiklos sritis – orkestrinių kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – atskleisti orkestrinio kūrinio interpretacinį sumanymą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti pučiamųjų orkestro repertuaro kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Stilingai atlikti orkestrinės muzikos kūrinį.	2.1.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus.
2.2. Perteikti muzikos kūrinio charakterį.	2.2.1. Apibūdinti kūrinio nuotaiką ir dinamiką.
3. Veiklos sritis - atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti koncertinėje veikloje.	
Esminis gebėjimas – parengti koncertinę programą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Kultūringai elgtis scenoje.	3.1.1. Suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles.
3.2. Dalyvauti mokyklos, rajono muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Koncertuoti mokykloje, mieste; 3.2.2. žinoti sceninės kultūros reikalavimus.
3.3. Pritaikyti orkestrinio grojimo įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. Nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda orkestrinis grojimas.

39. Turinio apimtys (3 klasė):

39.1. Orkestrinio grojimo įgūdžių formavimas:

39.1.1. formuojamas unisonas, siekiant tikslios intonacijos, ryškios artikuliacijos, lygaus (ne forsuoto) garso išgavimo;

39.1.2. lavinama taisyklinga instrumento laikysena stovint ar sėdint, kūno laisvumas, pratimai kūro raumenyno paruošimui;

39.1.3. supažindinama su sąvokomis – muzikantas, dirigentas, ritmas, tempas, nuotaika kūrinyje, intonacija, dinamika – p, f, mf.

39.2. Orkestrinių kūrinių interpretavimas:

39.2.1. per mokslo metus išmokstami 3-4 skirtingo charakterio orkestriniai kūriniai;

39.2.2. tobulinami formuoti pradiniai orkestrinio grojimo įgūdžiai: grojimas su žaidybiniais elementais, muzikinių motyvų klausymas, atkartojimas, pasikartojančių ritminių darinių plojimas, priminimas apie instrumento priežiūrą;

39.2.3. gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos: kūrinių partijų atsiskaitymas klasėje dalyko mokytojui I-II pusmečių eigoje: vertinamas I ir II pusmečių pabaigoje – kriterinis (10 balų sistema).

39.3. Orkestro raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – parenkant repertuarą atsižvelgiama į mokinių amžiaus ir instrumentų skirtumus, plėtojami sceninės kultūros, meninio interpretavimo, kūrybiškumo įgūdžiai, aktyviai dalyvaujant muzikinėje veikloje.